

Mojca Kregar

VIZ Mladi rod

PREDNOSTI TIMSKEGA DELA V PREDŠOLSKEM OBDOBJU IN DAN OBJEM-ANJA

Benefits of Teamwork in Preschool and OBJEM Day

IZVLEČEK

Po objavi dosežkov učencev v mednarodni raziskavi PISA 2009, kjer so slovenski 15-letniki dosegli nižje povprečne rezultate na ravni pismenosti od povprečja držav EU (Puklek, L., 2012), so v slovenskem šolskem sistemu prisotna prizadevanja za izboljšave bralne pismenosti. Taka prizadevanja so prisotna tudi v predšolskem obdobju. Strokovni delavci vrtca Mladi rod so od šolskega leta 2016/2017 sodelovali z Zavodom Republike Slovenije za šolstvo v projektu OBJEM – Ozaveščanje, Branje, Jezik, Evalvacija, Modeli. Glavni cilj projekta je bil razviti in preizkusiti didaktične pristope in pedagoške prakse, ki bodo pripomogli k celostnemu in vertikalnemu razvoju bralne pismenosti otrok. Člani tima smo v času trajanja projekta vseskozi razvijali in razmišljali o različnih pristopih in prenosu le-teh v prakso, pri čemer smo imeli vlogo raziskovalcev.

Ključne besede: timsko delo, predšolsko obdobje, vrtec, pismenost

ABSTRACT

Following the PISA 2009 international survey of academic achievements, where Slovenian 15-year-olds scored lower than the EU average in literacy (Puklek, L., 2012), the Slovenian school system has devoted special efforts to improving reading literacy. The Mladi rod Kindergarten teachers have worked with the Slovenian Institute of Education on the OBJEM project - Awareness, Reading, Language, Evaluation, Models since the 2016/2017 school year. Their main objective is to develop and test didactic approaches and pedagogical practices to help children's reading literacy develop holistically and vertically. The team members have continually created and reflected on various methods and their transfer into practice, assuming the role of researchers.

Keywords: teamwork, preschool, kindergarten, literacy

PROJEKTNI TIM IN TIMSKO DELO

Oblikovanje projektnega tima je bila ena pomembnih sestavin projekta OBJEM. Pri tem smo skrbeli, da nismo bili skupina posameznikov, pač pa tim, ki sodeluje, raste in si izmenjuje primere dobre prakse. Delovali smo v povsem mirnem in varnem okolju. Pri svojem delu smo kritično prijateljevali in si podajali povratne informacije. Sproščeno smo izražali, kar mislimo in čutimo, bili pri tem spoštljivi drug do drugega in prav to nas je delalo še bolj povezane, avtonomne in ustvarjalne. Hkrati pa je to izboljšalo tudi naše medsebojne odnose. Pri timskem delu smo našli navdih, razvijali veščine in pobude, doživljali občutek soustvarjanja. Spremljali smo naše razmišljanje, se usmerjali v iskanje inovativnega ter se čudili premikom v razmišljanju, ki so se dogajali.

Svoje delo smo nenehno reflektirali, analizirali, samoevalvirali, spremljali novosti ter iskali nove poti za doseg ciljev. Prek prožnih oblik učenja smo razvijali in nadgrajevali obstoječe didaktične pristope, s katerimi smo pripomogli k dvigu splošnih kompetenc otrok in tudi naših.

Tako smo prišli do individualnih rešitev in nekako vedno splezali prek zidov, ki so se sproti postavljali pred nami. Ob tem smo uvajali gradnike bralne pismenosti (govor, motiviranost za branje, razumevanje koncepta bralnega gradiva, glasovno zavedanje, besedišče, tekoče branje, razumevanje besedil, tvorjenje besedil in kritično branje),

s pomočjo katerih smo strokovni delavci načrtovali, preizkušali in evalvirali didaktične pristope in strategije. Prav tako smo veliko pozornost namenili ustvarjanju bogatega simbolnega okolja in si prizadevali za dvig motiviranosti za branje. S tako naravnano miselnostjo nam je vedno uspelo in mislim, da je tak način pedagoškega dela nujen, če se želimo soočiti s spremenjenim svetom, ki postaja vedno bolj kompleksen in negotov.

Naloga in vizija projektnega tima, ki se je sestajal enkrat mesečno, je bila uvajanje novosti s področja bralne pismenosti ter vzpodbujanje razvoja slovenščine kot učnega jezika z novimi didaktičnimi pristopi. Vključili smo tudi kolegialne hospitacije, na katerih smo imeli člani projektnega tima priložnost, da se seznanimo z novimi primeri obetavne prakse. Svojo pedagoško prakso smo tako nadgrajevali in obogatili.

V projekt so bili vključeni otroci različnih starostnih skupin: od najmlajših v jasličnem oddelku do najstarejših. Dejavnosti, ki smo jih izvajali, so jim ponudile, približale in pričarale svet besed, vzpodbudile željo po učenju novih besed ter urile posluš in ritem. Na ponujene aktivnosti so odgovarjali z radovednostjo, željo po odkrivanju, spoznavanju in z ustvarjalnostjo.

STARŠI IN KNJIGE

K dejavnostim v projektu smo želeli pritegniti tudi starše. Poleg obveščanja staršev o aktivnostih v oddelku, ki

so spodbujale motiviranost za branje, smo v garderobah pripravili malo drugačne koticke »Knjigobežnice«. V njih si starši, medtem ko čakajo na otroka (ali ko ga zjutraj pripeljejo), še danes lahko izberejo knjigo za branje. Knjigo lahko obdržijo, jo vrnejo ali podarijo naprej. Prav tako so vabljeni, da v koticke prinesejo knjige. Na posebno mesto lahko zapišejo naslov knjige in avtorja, ki se jih je dotaknil, ali misel, ki bi jo radi podelili z drugimi. Strokovni delavci smo poskrbeli, da knjigobežnice niso samo police s knjigami, temveč starše privabljajo z izvirno postavitvijo, dekoracijo, slikovitimi plakati in mislimi svetovnih modrecev, mistikov in ustvarjalcev.

KNJIŽNI KOTIČKI

V oddelkih so nastali bogati knjižni koticčki, ki spodbujajo ustvarjalnost otrok. Bralne mizice otroke vabijo, da pravljice skupaj z odraslo osebo preberejo ali si jih med seboj pripovedujejo. Potovalne knjižne košare potujejo skupaj z otroki v knjižnico, kjer jih napolnijo s knjigami, ki jih nato otroci skupaj z odraslo osebo ali vrstniki v oddelku prebirajo. Bralne blazine so namenjene pogovoru ob slikanici, branju in prelistavanju knjig v objemu mehkih in udobnih blazin. Koticček »Branje pod zvezdami« otroke vabi k mirnemu in tihemu prelistavanju knjig skupaj s prijatelji in otroke vabi k počitku. V koticčku »Gledalnica« poleg branja in gledanja knjig, otroci opazujejo, primerjajo, sledijo s prstki po črtah, rišejo in urijo drobno motoriko.

V toplejših dneh se knjižni koticčki pridružijo otrokom na igrišču. Otroci se lahko pomudijo v zeliščno-bralno koticčku in si ob vohanju prijetnih arom mimogrede ogledajo še kako dobro knjigo ali slikanico. Kadar pa je zelo vroče, se najde hladna senca pod krošnjami dreves, ki poleg hladu otrokom ponudi tudi sprostitev ob knjigah, otroških revijah in slikanicah. Kdor si zaželi biti sam, zleze v bralno leseno »gajbico« se v njej ob knjigi v miru sprosti in za nekaj trenutkov pobegne v svoj svet.

DAN OBJEM-ANJA

Ustvarjalnost in volja sta nas vodili še naprej. V Nacionalnem mesecu branja smo za vse otroke v enoti organizirali Dan OBJEM-anja.

Za otroke smo pripravili šest delavnic, ki so bile razporejene po vsem vrtčevskem igrišču. Cilj delavnic je bil preostalim strokovnim delavkam v vrtcu predstaviti, kako lahko spodbujamo razvoj bralne pismenosti, predvsem pa kako lahko aktivnosti povežemo s preostalimi področji kurikuluma. Kot se spodobi za tako prireditev, ni šlo brez vstopnice in vstopnina za dan objemanja je bil kakopak – OBJEM.

Odločili smo se, da bo to tudi dan objemanja, zato smo skupine otrok, ki so prihajale na igrišče, spodbudili, da se objamejo in tako izrazijo prijateljstvo, ki je temelj dobrega sodelovanja pri igri.

Dejavnosti posameznih delavnic, ki spodbujajo porajajočo se pismenost/zgodnjo pismenost:

1. delavnica: Zlogovna košarka

Na steni je bila slika predmeta npr.: avtobusa. Naloga otrok je bila, da predmet na sliki poimenujejo, poskusijo črkovati in ob ploskanju zlogovati. Sledilo je zlogovanje in hkratno skakanje na izrečen zlog: AV – poskok TO – poskok BUS – poskok.

2. delavnica: Grafomotorična delavnica

Otroci so po črti izrezovali vijugaste, ravne, krive črte, sestavljali sliko iz suhega fižola, s prstki risali po polenti na pladnju, s pincetami prijemalei cofke in jih zlagali v lončke ter ob sestavljanju recepta poimenovali sestavine.

3. delavnica: Gledališče kamišibaj

Otroci so si z gledališčem kamišibaj ogledali predstavo »Debela repa«.

4. delavnica: Povej mi zgodbo

V delavnici so imeli otroci na razpolago večje škatle, ki so bile z vseh strani oblepljene z ilustracijami določene zgodbe/pravljice. Naloga otroka pripovedovalca je bila, da svojim prijateljem ob ilustracijah pripoveduje zgodbo/pravljico. Škatla je bila pripovedovalcu v pomoč, hkrati pa je služila kot neke vrste zaslon, s pomočjo katerega so preostali otroci lažje spremljali pripovedovanje. Nastajale so zanimive izmišljene zgodbe, ob katerih so se otroci zabavali.

5. delavnica: Didaktične igre

Ob didaktičnih igrah so se otroci razvedrili, navezovali dobre odnose in se učili.

Skozi delavnice so otroke vodile njihove vzgojiteljice. Razložile so jim navodila, jim pomagale in jih spodbujale. Delo je potekalo mirno, sproščeno in brez čakanja. Otroci so brez naglice prehajali od ene do druge delavnice, se med seboj usklajevali in dopolnjevali.

Odziv otrok in strokovnih delavcev je bil zelo pozitiven. Vse to nas je spodbudilo k načrtovanju novega dneva objemanja, saj se je taka oblika pedagoške prakse pokazala kot primer dobre prakse, ki jo bomo ohranili, saj omogoča, da so otroci aktivni vključeni v vse faze učnega procesa, hkrati pa tak način dela omogoča predstavitev aktivnosti v okviru posameznega projekta tistim strokovnim delavcem, ki niso vključeni v projekt. Tako se vzporedno z razvijanjem in spodbujanjem bralne pismenosti pri otrocih hkrati odvija tudi pretok znanja in dobrih pedagoških praks na celoten kolektiv vrtca.

SKLEP

V projekt OBJEM so bili vključeni otroci različnih starostnih skupin: od najmlajših v jasličnem oddelku do najstarejših. Članice projektne tima smo prek različnih dejavnosti, ki smo jih uvajale, skrbele, da smo otrokom ponudile, približale in pričarale svet besed, vzpodbudile željo po učenju novih besed, urjenju poslušanja in ritma ter spodbujanju motiviranosti za branje. Na vse te dejavnosti so se otroci odzivali z radovednostjo, željo po odkrivanju, spoznavanju in z ustvarjalnostjo.

VIRI IN LITERATURA

Puklek Levpušček, M., Podlesek, A., in Šterman Ivančič, K. (2012). *Dejavniki bralne pismenosti v raziskavi PISA 2009*. Pedagoški inštitut. <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-GFMYZ9NH>

Kerndl, M., Mršnik, S., Novak, N., Fekonja, R., Hedžet Krkač, M., Kerin, M., Rosc-Leskovec, D., Sivec, M., Zore, N., Milekšič, V., Čuk, A., Stanonik, M., Gaber, B., Bačnik, A., Cotič, J., Fekonja, U., Vilar, P., Kavčič, A., Godec Soršak, L., ... Ceket Odar, M. (2022). *Bralna pismenost: opredelitev in gradniki*. Zavod RS za šolstvo. <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-HWIZOZAI>

Novak, N., Mičović, L., Mršnik, S., Rosc - Leskovec, D., Klanjšček Schlegel, E., Mahne, K., Milanič, K., Zorjan Hrovat, M., in Žokš, M. (2022). *Bralna pismenost in razvoj slovenščine kot učnega jezika*. Zavod RS za šolstvo. <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-Q23P8I42>

<https://www.gov.si teme/bralna-pismenost-in-bralna-kultura/>

<https://www.rs-rs.si/revizije-in-revidiranje/arhiv-revizij/revizija/bralna-pismenost-otrok-2638/>